

Dokumentas atspausdintas iš teismų praktikos paieškos sistemos INFOLEX. Praktika
(www.teismupraktika.lt)

Kortelė:

2029516_RegNr_AN2-326-988/2021

<http://www.infolex.lt/tp/2029516>

988/2021

Administracinio nusižengimo byla Nr. AN2-326-

Teismo proceso Nr.: 4-68-3-01336-2021-9

Procesinio sprendimo kategorijos: 19.11; 21.11.10
(S)

VILNIAUS APYGARDOS TEISMAS

NUTARTIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. rugpjūčio 24 d.

Vilnius

Vilniaus apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjas Darius Pranka teismo posėdyje apeliacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinio nusižengimo bylą pagal institucijos, kurios pareigūnas atliko administracinio nusižengimo tyrimą, Vilniaus pataisos namų atstovo Viktoro Davidenko apeliacinį skundą dėl Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. birželio 17 d. nutarimo, kuriuo administracinio nusižengimo teiseną nutraukta nesant D. K. (D. K.) veiksmuose Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau ir – ANK) 508 straipsnyje numatyto administracinio nusižengimo požymių.

Teismas

n u s t a t ė :

I. Priimtų sprendimų esmė

1. D. K. 2021 m. gegužės 19 d. surašytas administracinio nusižengimo protokolas Nr. (duomenys neskelbtini) dėl to, kad jis 2021 m. gegužės 12 d., apie 17.45 val., būdamas Vilniaus pataisos namuose, eidamas 2-ojo gyvenamojo korpuso koridoriumi šalia gyvenamosios kameros Nr. 11, 2-ojo saugumo valdymo skyriaus jaunesniajai specialistei T. S., atliekančiai savo tiesioginei funkcijai, garsiai sušuko „Jobana kabyla, zajebala ty, kaza jobanaja, suka, chuj niuchaj, chujesoska jobanaja“. Tokiais savo veiksmais nuteistasis D. K. pažemino 2-ojo saugumo valdymo skyriaus jaunesniosios specialistės T. S. garbę ir orumą ir padarė administracinį nusižengimą, numatytą ANK 508 straipsnyje (b. l. 6).
2. Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. birželio 17 d. nutarimu administracinio nusižengimo teisena nutraukta nesant D. K. veiksmuose ANK 508 straipsnyje numatyto administracinio nusižengimo požymių. Nutarimas motyvuojamas tuo, kad vadovaujantis Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių 18 punktu toks D. K. elgesys turėtų būti vertinamas ne kaip administracinis nusižengimas, numatytas ANK 508 straipsnyje, o kaip baudmės atlikimo režimo reikalavimų pažeidimas ir užtraukti jam drausminę atsakomybę pagal atitinkamus teisės aktus, reglamentuojančius nuteistųjų baudimo už tokio pobūdžio pažeidimus tvarką (b. l. 15–16).

II. Apeliacinio skundo argumentai

3. Apeliaciniu skundu institucijos, kurios pareigūnas atliko administracinio nusižengimo tyrimą, Vilniaus pataisos namų atstovas V. D. prašo panaikinti skundžiamą Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. birželio 17 d. nutarimą ir priimti naują nutarimą – D. K. pripažinti kaltu padarius administracinį nusižengimą, numatytą ANK 508 straipsnyje, ir patraukti administracinę atsakomybę.
- 3.1. Vilniaus pataisos namų atstovas argumentuoja, kad Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių (toliau – ir PĮTIVTT) 18.5 (apygardos teismo pastaba: turėtų būti 18.4) papunktis numato, kad nuteistieji privalo nevartoti necenzūrinių žodžių, žargono, nenaudoti pravardžių, netriukšmauti, t. y. įstatymo saugoma gerove šiuo atveju laikytina laisvės atėmimo vietų įstaigų vidinė tvarka, tuo tarpu, iš administracinio nusižengimo protokolo yra matyti, kad D. K. necenzūriniai žodžiai buvo adresuojami betarpiškai Vilniaus PN 2-ojo SVS jaunesniosios specialistės T. S. atžvilgiu, t. y. tuo buvo pažeminta pareigūnės garbė ir orumas.
- 3.2. Pažymėjo, kad administracinio nusižengimo protokolas D. K. buvo surašytas ne dėl to, kad jis nevykdė pareigūno teisėtų nurodymų, o dėl to, kad jis savo elgesiu pažemino pareigūno garbę ir orumą (b. l. 23–25).

III. Apeliacinės instancijos teismo argumentai ir išaiškinimai

Institucijos, kurios pareigūnas atliko administracinio nusižengimo tyrimą, Vilniaus pataisos namų atstovo Viktoro Davidenko apeliacinis skundas atmetamas

3. ANK 652 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad apygardos teismas, nagrinėdamas bylą dėl apeliacinio skundo administracinio nusižengimo byloje, patikrina priimto nutarimo (nutarties) teisėtumą ir pagrįstumą. Apygardos teismas, įvertinęs administracinio nusižengimo bylos medžiagą bei apeliacinio skundo argumentus, konstatuoja, jog skundžiamas apylinkės teismo nutarimas, kuriuo administracinio nusižengimo teisena nutraukta nesant D. K. veiksmuose ANK 508 straipsnyje numatyto administracinio nusižengimo požymių, yra teisėtas ir pagrįstas.

4. ANK 508 straipsnyje nurodyta, kad statutinio valstybės tarnautojo, karo policijos ar žvalgybos pareigūno garbės ir orumo pažeminimas, reiškiamas žodžiais, gestais, įžeidžiančiu, įžūliu, provokuojančiu elgesiu ar kitokiu elgesiu užtraukia baudą nuo devyniasdešimt iki vieno šimto keturiasdešimt eurų.
5. Institucijos surašytu administracinio nusižengimo protokolu D. K. pagal ANK 508 straipsnį buvo traukiamas administracinė atsakomybė už tai, kad pažemino statutinio valstybės tarnautojo garbę ir orumą žodžiais „Jobana kabyla, zajebala ty, kaza jobanaja, suka, chuj niuchaj, chujesoska jobanaja“. Byloje nekilo ginčo dėl faktinių protokole nurodytų aplinkybių, jas patvirtina ir byloje surinkta medžiaga (vaizdo registratoriaus įrašai, tarnybiniai pranešimai).
6. Skundžiamame nutarime teismas konstatavo, kad paminėti D. K. veiksmai negali būti laikomi administraciniu nusižengimu, o tik aplinkybe, dėl kurios nuteistajam gali būti taikoma drausminė atsakomybė – skiriama nuobauda dėl laisvės atėmimo bausmės atlikimo režimo pažeidimo, laikantis BVK 142 straipsnyje numatytos nuobaudų skyrimo tvarkos. Apeliaciniame skunde nesutinkama su tokia pirmosios instancijos teismo išvada. Taigi nagrinėjamu atveju ginčas kyla dėl laisvės atėmimo bausmės atlikimo režimo reikalavimų pažeidimo kaip drausminės atsakomybės atskyrimo nuo administracinių nusižengimų už pareigūno garbės ir orumo įžeidimą nuo administracinės atsakomybės.
7. Apygardos teismas neturi pagrindo nesutikti su apeliacinio skundu argumentu, jog D. K. elgesys šiuo atveju vertintinas kaip įžūlus bei nepagarbus. Tačiau vien necenzūrinių žodžių vartojimas pataisos namų jaunesniosios specialistės atžvilgiu savaime administracinės atsakomybės pagal ANK 508 straipsnį neužtraukia. Nagrinėjamu atveju itin svarbu tai, kad administracinė atsakomybė traukiamas laisvės atėmimo bausmę atliekantis asmuo – nuteistasis, o jam inkriminuotas nusižengimas padarytas pataisos namuose, kur nuteistųjų pareigos ir teisės, atsakomybė už režimo pažeidimus numatyta BVK bei Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse. BVK 110 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta laisvės atėmimo bausmę atliekančių nuteistųjų pareiga laikytis nustatytos pataisos įstaigų tvarkos, 2 punkte – pareiga vykdyti pataisos įstaigos administracijos reikalavimus. Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklių 18.4 punkte numatyta, kad nuteistieji ir suimtieji privalo pataisos įstaigoje (tardymo izoliatoriuje) vykdyti įstatymų reikalavimus ir laikytis elgesio taisyklių: nevartoti necenzūrinių žodžių, žargono, nenaudoti pravardžių, netriukšmauti. Taigi BVK ir Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse įtvirtintas pataisos įstaigų režimas, jo pagrindai ir tikslai nukreipti į patį pataisos procesą, į siekį užtikrinti vidaus tvarką, užkardyti neteisėtas veikas, taip pat perauklėti nuteistus asmenis, tuo tikslu nustatant tam tikrą bausmės vykdymo tvarką. Šių pareigų (bausmės atlikimo režimo reikalavimų) nevykdančiam laisvės atėmimo bausmę atliekančiam nuteistajam yra pagrindas skirti BVK 142 straipsnyje nustatytas nuobaudas (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutartis byloje Nr. A-591-662/2017). Šiame kontekste taip pat aukštesnysis teismas pažymi, kad teismų praktikoje laikomasi pozicijos, jog jei norimų tikslų galima pasiekti kitomis, švelnesnėmis teisinėmis priemonėmis, pavyzdžiui, taikant drausminę atsakomybę, administracinė atsakomybė neturėtų būti taikoma.
8. Kaip matyti iš byloje esančio vaizdo įrašo, tarnybinių pranešimų nuteistasis D. K. vartojo necenzūrinius žodžius tuo išreikšdamas nepasitenkinimą dėl jam išreikštos pastabos dėl jo bendravimo su kameroje Nr. 11 esančiais nuteistaisiais. Pati konflikcinė situacija tęsėsi trumpai, moralės požiūriu nepriimtini, necenzūriniai žodžiai nebuvo sakomi ilgą laiką, D. K. pakluso reikalavimui eiti toliau į skambinimo vietą, o pareigūnai tęsė savo darbinę veiklą. Įvertinus aplinkybes, kurioms esant necenzūriniai žodžiai buvo pavartoti, vaizdo įrašė užfiksuotos frazės savo apimtimi negali būti vertintinos įžeidimu, nukreiptu į pareigūno asmenines savybes, kurių

ištarimas galėtų užtraukti administracinę atsakomybę pagal ANK 508 straipsnį. Nagrinėjamu atveju, aukštesniojo teismo vertinimu, nuteistojo frazėmis, kuriose buvo vartojami ir necenzūriniai žodžiai, buvo ne siekiama pažeisti viešąją tvarką, įžeisti pareigūną, tačiau iš esmės šiomis frazėmis emociškai nederamai buvo sureaguota į tai, jog pareigūnas neleido kalbėtis su kitais nuteistaisiais. Aukštesnysis teismas pažymi, jog formuojamoje teismų praktikoje ne kartą akcentuota, kad išskirtinė įvykio vieta (pataisos namai) įpareigoja tokioje įstaigoje dirbančius pareigūnus turėti daug aukštesnį dalykinio pasirengimo lygį spręsti analogiškas ir (ar) panašias situacijas. Jų profesinis pasirengimas įpareigoja sugebėti šalinti bręstančias konfliktines situacijas, todėl atsiradusios įtampos ar kilusio mikrokonflikto metu nuteistųjų pasakytų žodžių ir jų turinio toleravimo laipsnis turi būti daug aukštesnis (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis baudžiamojoje byloje Nr. 2K-63/2014 ir kt.). Dėl to aukštesnės instancijos teismas pritaria apylinkės teismo išvadai, kad už D. K. pasakytus valstybės tarnautojui žodžius nėra pagrindo taikyti administracinės atsakomybės, nes šiuo atveju nėra pagrindo pripažinti, kad išsakyti žodžiai turėjo realų žeminamą ir įžeidžiamą poveikį asmeniui, kuriam jie buvo taikomi ir kad necenzūrinių žodžių pavartojimas prie pataisos namų koridoriuje pagal savo pavojingumą peržengė drausminio nusižengimo ribas.

9. Aukštesniojo teismo vertinimu, pirmosios instancijos teismo sprendimas atitinka ir Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo išaiškinimą, pateiktą ne viename nutarime, jog kiekvieną kartą, kai reikia spręsti, pripažinti veiką nusikaltimu ar kitokiu teisės pažeidimu, labai svarbu įvertinti, kokių rezultatų galima pasiekti kitomis, nesusijusiomis su kriminalinių bausmių taikymu, priemonėmis (administracinėmis, drausminėmis, civilinėmis sankcijomis ar visuomenės poveikio priemonėmis ir pan.). Taigi, apygardos teismo vertinimu, pirmosios instancijos teismas, pripažindamas, kad ši konkreti situacija nepatenka į ANK reguliavimo sritį, ir nutraukdamas administracinių nusižengimų teiseną, įstatymo taikymo klaidos nepadarė.
10. Apygardos teismas sutikdamas su apylinkės teismo atliktų įrodymų vertinimu bei teisės taikymu pritaria apylinkės teismo sprendimo motyvams ir daro išvadą, jog Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. birželio 17 d. nutarimas yra teisėtas ir pagrįstas, jį naikinti ar keisti apeliacinio skundo motyvais nėra pagrindo.

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 653 straipsnio 1 dalies 1 punktu,

n u t a r i a :

institucijos, kurios pareigūnas atliko administracinio nusižengimo tyrimą, Vilniaus pataisos namų atstovo Viktoro Davidenko apeliacinį skundą atmesti ir Vilniaus miesto apylinkės teismo 2021 m. birželio 17 d. nutarimą palikti nepakeistą.

Teisėjas

Darius Pranka